

ПРЕГЛЕД НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЕЗИКОВА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОЛИТИКА, ПРАГОВОТО РАВНИЩЕ И ОБЩАТА ЕЗИКОВА РЕФЕРЕНТНА РАМКА

Весна Продановска-Попоска*, Силвана Нешковска¹

Потребността да се владеят чужди езици се вижда в ежедневието ни. Да се владее още един, или два езика е от преимущество не само за човека индивидуално, но и за държавата. Целта на политиката на Европа е всеки да може да се говори най-малко два други езика, освен собствения си майчин език. Насърчаването на езиковото и културното разнообразие, т.е. многоезичието, представлява официална и стратегическа цел на Европейския съюз. Статията предоставя преглед на Европейската езикова политика чрез анализ на документите „Прагово равнище“ и „Обща езикова референтна рамка“.

Ключови думи: прагово равнище; обща езикова референтна рамка; европейска езикова политика

Въведение

Езикът е от основно значение за съществуването на един народ. Умението точно да се употребява собствен език е благодат. Но ползването само на майчиния език в съвременния живот се оказва недостатъчно. Днес владенето на макар един чужд език е предимство и е нужно, за да може да се проведе една успешна комуникация не само при пребиваването в чужбина, а и в собствената си страна. Потребността да се владеят чужди езици се вижда в ежедневието ни. Освен това има и други фактори, които влияят на потребността от владенето на чуждите езици. Това са: търговските отношения, икономическото развитие на страните, външната политика, мобилността на студентите, медицинските екипи и т.н. Така че да се владее още един, или два езика е от преимущество не само за човека индивидуално, но и за държавата.

---

¹ Д-р Весна Продановска-Попоска е доцент, Факултет по биотехнически науки, Университет Св. Климент Охридски- Битоля, Р. Македония; Д-р Силвана Нешковска е доцент, Педагогически факултет, Университет Св. Климент Охридски- Битоля, Р. Македония

Целта на политиката на Европа е всеки да може да се говори най-малко два други езика освен собствения си майчин език. Насърчаването на езиковото и културното разнообразие, т.е. многоезичието, представлява официална и стратегическа цел на Европейския съюз. Така, в член 22 от Хартата на основните права на Европейския съюз (2012)¹ се казва, че "Съюзът зачита културното, религиозното и езиковото многообразие", докато в член 41 от същата харта се подчертава, че "4. Всяко лице може да се обърне към институциите на Съюза на един от официалните езици на Договорите и трябва да получи отговор на същия език.". Многоезичието всъщност позволява утвърждаването на националната идентичност на всяка държава-членка на ЕС, но и създаването на обща европейска идентичност - базирана на езиковото и културното многообразие. Следователно, многоезичието представлява типичен белег на европейската езикова и културна идентичност.

Съветът на Европа и Европейският Съюз са отделни институции, които си сътрудничат по въпроси от общ интерес. Още от края на миналия век Съветът на Европа и ЕС съвместно спонсорират проекти, които отразяват ценностите на двете организации; не малко от тях са в сферата на образованието, езиковото обучение и признаване на квалификациите.

Съветът на Европа участва в областта на езиците повече от четиридесет години. Програмите са координирани от два допълващи органи: *Отдел за езикова политика* в Страсбург - Франция, и *Европейския център за съвременни езици* в Грац - Австрия. Отделът във Франция се фокусира върху инструментите и инициативите за развитие и анализ на политиката на езиково обучение за страните, които са ратифицирали Европейската конвенция за култура (за всички езици, включително майчин език или първи език, както и чуждите езици, втори език, но и регионалните или малцинствените езици) и предоставя форум за дебат за развитието на политиката. Планът на центъра в Австрия е да се осъществят езиковите политики, включително с подкрепата на политически инструменти, разработени в Страсбург, както и насърчаването на иновативни подходи. Стратегическите цели включват преподаването и практикуването на езиковото обучение по съвременни езици.

*Политиката на Съвета на Европа за езиковото обучение*² се стреми да насърчава:

• *многоезичие*: Всички хора имат право да развиват някаква степен на комуникативно умение на повече езици в съответствие с техните нужди;

• *езиково многообразие*: Европа е многоезична и всички нейни езици са еднакво ценни модели на комуникация и изразяване на идентичност; Правото на използване и учене на чужд език или езици е защитено с Конвенциите на Съвета на Европа;

• *взаимно разбиране*: Възможността да се учат други езици е съществено условие за межкултурна комуникация и приемане на културните различия;

• *демократично гражданство*: Участието в демократични и социални процеси в многоезичните общества се улеснява от многоезичната компетенция на индивидите;

• *социално сближаване*: Еднаквата възможност за личностно развитие, образование, заетост, мобилност, достъп до информация и културно обогатяване зависи от достъпа до ученето на чужди езици през целия живот.

Според резюмето за Общата Езикова Рамка на У. Мартиниуки при Отдела за езикова политика на Съвета на Европа (Мартиниуки, У. 2006:2), политиката на Съвета на Европа за езиковото обучение се основава върху следните водещи принципи:

• **езиковото обучение е за всички**: възможностите за развитие на тяхния многоезичен репертоар е необходимост за всички граждани в съвременна Европа;

• **езиковото обучение е за учащия**: това трябва да се основава на целесъобразни и реалистични цели, които отразяват нуждите, интересите, мотивацията и способностите на учащите;

• **езиковото обучение служи за межкултурно общуване**: това е от решаващо значение за гарантиране на успешно взаимодействие, през езиковите и културни граници и развива отвореност към многоезичният репертоар на другите;

• **езиковото обучение е за цял живот**: от което трябва да произтича отговорност на учащите и необходима независимост, за да се отговори на предизвикателствата на ученето през целия живот;

• **езиковото преподаване е координирано**: което трябва да се планира като цяло, покриващо спецификациите на целите, използването на материали и методи на

преподаване / учене, оценка на постиженията на учащите, както и разработване на подходящи съвпадения между всички езици, които учащите имат или желаят в репертоара си;

- **езиковото преподаване е последователно и прозрачно:** разработването на политиките, авторите на учебните планове, авторите на учебниците, проверяващите органи, подготвящите учители, преподавателите и учащите се, трябва да имат едни и същи цели и критерии за оценка;

- **езиковото обучение и преподаване са динамични процеси през целия живот,** в отговор на придобит опит, както и в отговор на променящите се условия и употреба.

При това Съветът на Европа по въпроса за целите на езиковата политика³ подробно указва различието между типовете многоезичие, което на английски има две форми и две определения, както следва:

“Multilingualism” (или многоезичие). Отнася се до наличието в дадена географска област, малка или голяма, на повече от един „вариант на езика“, т.е. начина на говорене на дадена социална група без значение дали е официално признат като език или не; в такава област индивидите могат да бъдат едноезични, говорейки само на собствения си вариант на езика.

“Plurilingualism” (плурилингвализъм). Отнася се до репертоара на вариантите на език, който много хора използват, и поради това е обратното на едноезичието; това включва вариант на езика, който се счита за "майчин език" или "първи език" и други езици или варианти. По този начин в някои многоезични области има хора които са едноезични, а други многоезични.

Като част от работната програма за насърчаване на мобилността и межкултурното разбирателство, Европейският Съюз е определил езиковото обучение като важен приоритет, така че се финансират много от програмите и проектите в тази област. Многоезичието, според ЕС, е важен елемент в конкурентоспособността на Европа. Ето защо още една от целите на езиковата политика на ЕС е, че всеки европейски гражданин трябва да овладее два други езика освен майчиния си език. Според Стойчева (2012:28) „Уменията от езиково и межкултурно естество увеличават шансовете за намиране на по-добра работа. По-конкретно, владенето на няколко чужди езика се превръща в конкурентно предимство. Знаещите повече езици имат по-голям избор от предложения за работа, включително и в чужбина, а липсата на езикови умения се изтъква като първостепенна бариера за работа в чужбина.“

Според Европейския Парламент⁴ стратегическата рамка "Образование и обучение 2020 г." определя изучаването на чужди езици като приоритет. Общуването на чужди езици е една от осемте ключови компетентности, необходими за подобряване на качеството и ефективността на образованието и обучението. В допълнение към основните умения за комуникация на майчин език, включват се медиацията и межкултурното разбирателство. Образователните политики на ЕС са все повече ръководени от стратегията на Европа 2020. В този контекст езиковите умения са от решаващо значение за "Програма за нови умения и работни места", в повишаването на пригодността за работа. Те са също необходимо условие за мобилност, откъдето идва и успешното прилагане на новата водеща инициатива "Младежта в движение". Стойчева(пак там), твърди че „схемите за мобилност, като например тези, които се ползват от подкрепа по програмите за учене през целия живот и „ Младежта в действие“, трябва да станат широко достъпни за гражданите на ЕС. Ученето или работата в чужбина представляват едни от най-резултатните начини за научаване на други езици и за досег с други култури. Програмите за образование и обучение трябва да се възползват във възможно най-голяма степен от обмена, партньорствата и така нареченото „електронно побратимване“(e-twinning) с училища в други страни“.

В документа Обща Езикова Референтна Рамка (ОЕРР 2001: 2), по отношение на целите и принципите на езиковата политика, се посочва че: „ работата на Съвета за културно сътрудничество към Съвета на Европа по отношение на съвременните езици, организирана от основаването си през серия от средносрочни проекти, получава своята

съгласуваност и приемственост от придържане към три основни принципи, предвидени в преамбюла на Препоръка R (82) 18 на Комитета на министрите на Съвета на Европа:

- богатото наследство на различните езици и култури в Европа е ценен общ ресурс, който трябва да бъде защитен и да се развива, и че основни образователни усилия са необходими, за да се преобразува това многообразие от бариера до комуникация като източник на взаимно обогатяване и разбиране;

- само чрез по-добро познаване на европейските модерни езици ще бъде възможно да се улесни комуникацията и взаимодействието между Европейци с различен майчин език с цел да се обогати европейската мобилност, взаимното разбирателство и сътрудничество, и да се преодолеят предразсъдъците и дискриминацията;

- държавите-членки, при приемането или разработването на национални политики в полето на съвременното езиковото обучение и преподаване, може да постигнат по-голямо сближаване на европейско равнище посредством подходящи мерки за текущо сътрудничество и координация на политиките“.

Следователно дейността на Съвета за културно сътрудничество и Комисията за образование и Отдела за съвременни езици се отнася до насърчаването, подкрепянето и координирането на усилията на правителствата на страните-членки и неправителствените институции за подобряване на чуждоезиковото обучение в съответствие с основните принципи, които се имат предвид в прилагането на общите мерки, посочени в допълнението към Препоръката R (82) 18.

В документа на Европейския парламент (Прилагане на общата европейска референтна рамка за езиците в европейските образователни системи ОЕРР:3) мерките които трябва да бъдат осъществени по отношение на изучаването и преподаването се отнасят до следното:

1. да се осигури, доколкото е възможно, всички слоеве на населението да имат достъп до ефективни средства за придобиване на знания относно езиците на другите държави-членки (или на други общности в рамките на собствената си страна), както и умения в използването на тези езици, които ще им позволят да задоволят комуникативни нужди и особено:

1.1 да се справят с дейността на всекидневния живот в друга страна, и да се подпомогне на чужденците, които пребивават в собствената им страна, за да го направят;

1.2 да обменят информации и идеи с млади и възрастни хора, които говорят на различен език и да съобщават своите мисли и чувства към тях;

1.3 да се постигне по-широко и по-дълбоко разбиране за начина на живот и начини на мислене на другите народи и тяхното културно наследство.

2. Да насърчават, стимулират и подкрепят усилията на преподавателите и учащите от всички нива, за да се прилагат принципите на изграждане на изучаването на езиковите системи в тяхната собствена ситуация (тъй като те постепенно се разработват в рамките на програмата "Съвременни езици" на Съвета на Европа):

2.1 чрез основаване на езиковото обучение и изучаване на потребности, мотивация, характеристики и ресурси на учащите;

2.2 чрез определяне на целесъобразни и реалистични цели, до колкото изрично е възможно;

2.3 чрез разработване на подходящи методи и материали;

2.4 чрез разработване на подходящи форми и инструменти за оценяване на програмите за обучение.

3. Да се насърчават научните изследвания и развойни програми, които да водят до въвеждане на всички образователни нива, на методи и материали, които са най-подходящи, за да дадат възможност на различните видове студенти да придобият комуникативни умения, подходящи за техните специфични нужди.

Другото важно събитие от ХХ век е създаването на нова образователна технология- „система единица/кредит“, проект на съвременни езици на Съвета за културно сътрудничество на Съвета на Европа. Според Шопов (2013:34) „Целта на проекта е да се проучи и разработи „ спецификация на елементарно равнище в системата единица/кредит за индивиди, които от време на време имат (лични и професионални) контакти в целеви страни“, така че същността на продукта „да се изразява в социосемантични категории и тяхната граматическа и лексическа

реализация“ (Трим, 1973:3). Както се вижда, още от самото начало главната идея на комуникативния подход е езиковото обучение да се постави на „социосемантични“ основи - функционалната учебна цел определя езиковото учебно съдържание, а не обратно.”

В средата на 70-те години Ян Ате Ван Ек, един от участниците в този проект, директор на Института за приложна лингвистика в Университета на Утрехт, публикува първи вариант на документа „Прагово равнище“, който съдържа новата система единица/кредит за обучение по английски език. След тази версия излизат варианти първо на френски и след това на италиански, немски и испански и т.н. Специално за френската версия се смята, че представя „...допълнителен резервоар от материал за ранно учене на френски, от който потребителите биха могли да избират в съответствие с клиентските потребности, мотиви, характеристики и ресурси“ (Шопов, 2013:34).

Този европейски проект е ръководен от директора на Катедрата по лингвистика в Кеймбриджския университет-Джон Трим и включва изследване и развитие на системата единица/кредит до 1997г. В началния етап на проекта Шопов (2013:34) изтъква, че според Трим „Този подход постави Прагавото равнище в силен контраст с общоприетото досега, което разглеждаше отговорността на учителя като задължение да изгражда знания за граматическа структура у учащия –от прости към сложни- и речник от най-честите до по-редките единици; на употребата на знанията се гледаше напълно като на отговорност на индивидуалния учещ“ (Трим, 2007).

По-късно излизат и по-нови издания на документа: „Прагово равнище по английски“ в 1980г, след това „Waystage English“, „Waystage“ за по-ниско ниво от прагово равнище т.е. за ниво А2 по Европейската езикова рамка (CEFR), и в 2001 изданието „Vantage“ за по-високо ниво от прагавото равнище т.е. за ниво В2. Също така излиза още едно издание, тъй наречен, работен документ за начално равнище на езиково владение, което се сравнява с ниво А1 по CEFR- „Breakthrough“ в 2000г. Тези материали представят „какво потребителите на даден език най-вероятно ще желаят или от какво ще се нуждаят в комуникативните ситуации, в които участват, и следователно какво ще трябва да знаят и уменията, които трябва да развият, за да могат да общуват ефективно в тези ситуации“ (Ван Ек и Трим 2001:1).

Според Шопов (2013:36) „ако се вземе за пример политиката на езиков плурализъм, препоръчана от Комитета на министрите на Съвета на Европа през 1998г.:", „Да се окуражават всички Европейци да постигнат дадена степен на комуникативна способност на няколко езика“ (Recommendation R98). Това положение означава, че се очаква всеки европеец да овладее в достатъчна степен и други езици освен родния. Учебната цел да се „научи“ един чужд език, се замества с ориентация към частично владеене на повече от един език за постигане на реални практически цели. Това положение изисква промяна на конвенционалния комуникативен подход и прилагане на нова методика, наречена „Анализ на междуезиковото разбиране“ (Шопов 2008).

Прагово равнище

Документът „Прагово равнище 1990“ като версия се публикува през 1991 година и важи като документ, който е все още актуален за Общата европейска референтна рамка заради учебното съдържание.

Както бе посочено по-горе група езикови експерти са работили по създаването на системата единица/ кредит в преподаването на чужди езици от началото на 1970-те години. Тяхната работа е без съмнение успешна защото системата днес разграничава шест нива на езикова вещини. *Прагавото равнище в европейската система единица/ кредит за обучението на съвременни езици за възрастни* или само *Прагово равнище*, също така известно и като *T-равнище*, е версия публикувана през 1975 г., като резултат на повече от тригодишна работа на експертна група на Съвета на Европа, със съдействието на повече от 100 души от повече от 15 страни (Ван Ек 1975: i).

T-равнището е ниво на комуникативна способност, което описва това, което учащият трябва да бъде в състояние да направи в рамките на равнището, и кои езикови форми трябва да използва правилно. Целта е да се даде възможност на учащите да могат да се справят при контактите с говорители на чужд език в ежедневни ситуации, независимо дали като посетителите на чуждата държава, или при общуване с посетителите в собствената си страна, а и да са в състояние да поддържат социални контакти. Прагавото равнище може да бъде описано като стандартно референтно ниво и авторът Ван Ек посочва важността му в обяснението, че „Тъй като това е, доколкото ни е известно, по-експлицитно в повече размери от лингвистичен анализ от каквато и да е предишна формулировка на езиковите цели, от съдържанието на всеки друг учебен курс, от всеки друг конспект за изпит, всяко езиково или комуникативно

владее не може да бъде измерено срещу него дотолкова, доколкото може да бъде направено също толкова експлицитно. "(1975: ii). Тази публикация може да се опише като крайъгълен камък в развитието на европейската система единица/ кредит и може да се разглежда като отправна точка за много от събития, които идват в последствие.

По-новата версия на Т-равнището – *Прагово равнище 1990* е публикувано през 1991 година. Разликата с предишната версия е, че сега компонентите на комуникативната способност, които особено позволяват да бъде свързано с по-широк образователен контекст са установени и изрично включени в целта. Така че *Праговото равнище 1990* включва дискурсни стратегии, социо-културен компонент, компенсаторни стратегии, и компонента "учене как да се учи". В допълнение, новата версия съдържа подобрения в спецификацията на категориите които вече са разграничени в първата версия, както и някои по-нови, отразяващи различията в чуждоезиковото обучение, които се явяват в 1990-те в сравнение с 1970-те. Тук са включват промени в класификацията на езиковите функции и спецификацията на граматическия и лексическия инвентар. Освен това добавят са две нови категории на езиковите функции: "структуриране на дискурса" и "комуникационна поправка". Промените и допълненията в новата версия идват като резултат от опита, натрупан от различните приложения на първата версия, и от по-нататъшната перцепция и развитие в комуникативното умение и последиците от това за учебната практика.

Праговото равнище 1990 включва повече компоненти от първата версия, особено в областите "четене" и "слушане" и изисква повече от обучаемите. Новите компоненти са до голяма степен засегнати с придобиването на стратегии и развитието на прозрения и осведоменост. Макар че ефекта им е повече качествен отколкото количествен това не означава непременно увеличаване на броя на учебните предмети, а ще се отрази на представянето и практикуването на тези елементи. Според Ван Ек и Трим (Ван Ек и Трим 1991: 708) „То ще включва, например, избора на текстове не само за (прагматично) езиковото значение, но и за обществено-културното значение или за важноста по отношение на "стратегии за справяне“. Това също така ще означава, че задачите ще трябва да са направени достатъчно прозрачни за учащия да разбере как изпълнението на тези задачи може да допринесе за постигането на неговите цели“.

Това, което се предлага в *Праговото равнище 1990* е по-скоро в съгласие с текущата учебна практика, отколкото със скромните изисквания на първата версия.

Според Ван Ек и Трим (пак там): „Ако е нужно да се даде обща представа, въпреки всичко, можем само да кажем, че в този етап, приемаме учебното натоварване на Праговото равнище 1990 да е подобно на онова на своя предшественик и че има някои доказателства, че с подходящи насоки на абсолютните начинаещи е потребно средно натоварване от 375 учебни часа - в това число самостоятелна работа - за постигането на по-старите цели“.

Общата европейска референтна рамка

Общата европейска референтна рамка: обучение, преподаване и оценяване CEFR или Common European Framework of Reference for Languages (OEPP, 2001) е продължение на традицията на Проекта по съвременни езици на Съвета на Европа който обединява националните институции които активно насърчават и финансират идеята да се постигне хармонизация, с откровено политическа цел -насърчаване на общо становище на европейското гражданство.

Но какво точно представява Общата Езикова Референтна Рамка със своите характеристики е описано в CEFR документът Обща Езикова Референтна Рамка: обучение, преподаване и оценяване⁵

Както е посочено по-горе (CEF: 1), " *Общата европейска референтна рамка* осигурява обща основа за изготвяне на учебни програми, изпити, учебници и др., в областта на изучаването на чужди езици в Европа. По един всеобхватен начин тя описва, какво трябва да се научат хората които учат език, за да могат да използват чуждия език за комуникация и какви знания и умения трябва да разработят, за да могат успешно да действат." (пак там)“.

Описанието обхваща още и културния контекст на изучавания език. Рамката също така определя нива на владеене на езика, което позволява напредъка на обучаемите да се измерва на всеки етап от обучението и то дългосрочно.

„Общата европейска референтна рамка е предназначена за преодоляване на бариерите в общуването между професионалисти, работещи в областта на съвременните езици произтичащи от различните образователни системи в Европа. Тя осигурява средства за образователните работници, създатели на учебни програми, преподаватели, изпитващи звена и т.н., за да се отрази върху гарантирането че те

отговарят на реалните потребности на обучаемите за които те са отговорни. Чрез осигуряване на обща основа за изричното описание на целите, съдържанието и методите, ОЕР рамка ще подобри прозрачността на курсове, учебни програми и квалификации, като по този начин съдейства на международното сътрудничество в областта на съвременните езици. Предоставянето на обективни критерии за описание на владене на езика ще подпомогне взаимното признаване на квалификациите придобити в различни контексти на обучение и съответно ще подпомогне европейската мобилност (пак там)“.

В документа на ОЕР рамка се предлага „частична“ компетентност подходяща, когато се изисква само по-ограничено познание на езика например разбиране вместо говорене, или когато „...учащият разполага с ограничен период от време за изучаване на трети или четвърти език, и по-добри резултати може би могат да бъдат постигнати, като се стреми към, да речем, умения за разпознаване отколкото припомняне. Даване на официално признаване на такива способности ще помогне в насърчаването на многоезичието чрез изучаването на по-голямо разнообразие на Европейски езици (пак там стр.2)“.

ОЕР рамка от политическо и образователно становище представя своите цели и задачи, и отбелязва, че самата рамка е предназначена да отговори на необходимостта на многоезична и мултикултурна Европа. ОЕРП има за цел да осигури обща основа за развитието на съвременните езикови програми с оглед преодоляване на комуникация и културни бариери. Следователно ОЕРП се фокусира върху европейското многоезичие, в което "езиците са взаимосвързани и си взаимодействат", и разграничава *плурилингвизмът (или езиковото разнообразие)* от *многоезичието*, т.е. съвместното съществуване на различни езици (CEFR, 4). Повечето цели и задачи на ОЕРП се стремят към засилено разбиране между европейските култури и общества и взаимна толерантност. Това ново измерение е особено важно в областта на езиковото обучение, което насърчава осведомеността и отвореността към други езици и култури.

ОЕЕ рамката е резултат на повече от 20 години работа на езиковото преподаване и обучение, на Съвета на Европа. С основаването си Съветът на Европа има идеята да защитава правата на човека, парламентарната демокрация и владене на правото, да развива споразумения за стандартизиране на социални и правни практики в държавите-членки, и да се повиши осведомеността на европейска идентичност,

основана на споделени ценности. За насърчаването на тези ценности от държавите-членки се изискват непрекъснати образователни усилия, в които преподаването и изучаването на езици играе незаменима роля. Така, че в член 2 от статията на Европейската културна конвенция от 1954г.⁶ се акцентира върху необходимостта от всяка държава-членка не само да насърчава на изучаването на езици, история и цивилизация на другите страни-членки, но да налага и изучаването на собствения си език, история и цивилизация. Ясно е, че предусловие за взаимното разбиране, ефективен образователен и културен обмен, както и мобилността на гражданите е изискването за успешно изучаване на чужди езици.

От началото на 1970 г., работата на Съвета на Европа в областта на езиковата политика и езиковото обучение показва постоянна ангажираност на основните принципи, които съвпадат с нейната политическа, културна и образователна програма. От самото начало, идеята за изучаване на езици за целите на комуникацията, резултира в две основни задачи:

- а. да се анализират комуникативни нужди на учащите, както и
- б. да се опише езика, който трябва да се научи, за да се отговори на тези нужди.

Въз основа на това през 70-те години се разработва единица / кредит системата за езиковото обучение на възрастни, която се използва за разработване на езикови системи за обучение, подходящи за използване на чужд език в различни ситуации за учене в различни времена и места. Така, че Трим указва че „започнахме с идентифициране на редица последователни но ограничени цели, свързани с комуникативните нужди на обучаемия. След това се опитахме да работим в подробности на знанията и уменията, които ще оборудват учещия да използва езика за определени комуникативни цели. Относно характеристиките и ресурсите след това трябва да се установи официална езикова програма водеща до овладяването на знания и умения, както и средства за тестване и оценка, за да предоставят обратна информация на всички заинтересовани за успеха на програмата (Трим, 1978: 9)“.

Преследването на тази цел доведе до новаторската работа да се направи анализ на нуждите на обучаемите и да се определи "праговото равнище" за комуникативно владеене на чужд език (Ван Ек 1975 „Threshold Level”) . Това са ключовите фактори,

---

които са помогнали в оформянето на Общата Езикова Рамка и Европейското езиково портфолио.

След това в 1991, на Междуправителствен симпозиум проведен в Ръшликон, Швейцария по инициатива на Федералното правителство на Швейцария, за: "Прозрачност и последователност в чуждоезиковото обучение в Европа: цели, оценката, сертификация ", беше указана необходимостта за създаване за една Обща Европейска Референтна Рамка която беше нужна заради подобрението в приемането на езиковите квалификации и с цел да помогне на преподавателите да съдействат помежду си, което в последствие ще води до подобрение в комуникацията и сътрудничество между езиковите преподаватели из Европа.

Общата европейска референтна рамка за езиците: Учене, преподаване, оценяване е документ публикуван от Отдела за езикова политика на Съвета на Европа през 2001 г., след периода на научни изследвания по време НА 90-те години на миналия век и е свързана с Европейското езиково портфолио. ОЕР Рамка има две основни цели: от една страна, да действа като стимул за размисъл, реформи и иновации, и от друга страна да осигури общите референтни нива за подпомагане на общуването на всички институционални, регионални и езикови граници. Преди появата на ОЕРР дискусиата за нивата на езикова компетентност беше трудна защото всяко училище, институция или друг орган, описваха нивата на курсовете, тестовете и постиженията в своите собствени условия. ОЕРР спомага за преодоляването на този проблем чрез осигуряване на обща рамка за описание на нива, планиране на курс, оценка и сертификация, и се използва за: определяне съдържанието: какво се преподава и оценява; прилагане на критерии: как се тълкува изпълнението;

С цел да се осигури методология, за да се свърже сертифицирането с ОЕР Рамка, Съветът на Европа публикува наръчник: **Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment**⁷. Методологията бе приета, като следва класическите процедури за управление на качеството, които поради това са подходящи за езикови програми за образование, както и за езикови изпити.

Заклучение

В проучването на *Общата езикова референтна рамка* се демонстрират най-последните тенденции на езиковото обучение. Въпреки че Праговото равнище 1990 е и документ който има за цел хармонизиране на езиковото учене и преподаване, все пак прави впечатление, че се отнася предимно за езиково базирани спецификации, докато ОЕР Рамка включва също така културни и по-лични компетенции на обучаемите. По този начин Праговото равнище гарантира един по цялостен преглед на областта на езиковото обучение и преподаване. Езиковата политика на Европейския Съюз цели да защити езиковото многообразие, но и насърчава владенето на езиците на държавите-членки, съобразно културната идентичност и социалната интеграция. Един многоезичен гражданин е в по-добра позиция да се възползва от образователните, професионалните, трудовите и икономическите възможности създадени от една интегрирана Европа.

БЕЛЕЖКИ

¹ Виж: *Хартата на основните права на Европейския съюз, 2012*. Достъпно на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>

² Виж: *Политиката на Съвета на Европа за езиковото обучение, 2014*. Достъпно на http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Division_EN.asp

³ Виж: *Обща Езикова Референтна Рамка: обучение, преподаване и оценяване, 2001*. Достъпно на: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf (стр.1-8)

⁴ Виж: *Езикова политика на Европейски Парламент, 2014*. Достъпно на : http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.13.6.html

⁵ Виж: *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment, 2009*. Достъпно на: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/ManualRevision-proofread-FINAL_en.pdf (2001:1-8):

⁶ Виж: *Европейската културна конвенция, 2014*. Достъпно на <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/018.htm>

⁷ Виж: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/ManualRevision-proofread-FINAL_en.pdf.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ван Ек и Трим, (1991). Van Ek, J.A. and J. L.M. Trim, Threshold Level 1990, Strtasbourg: Council of Europe, ISBN 92-871-2003-X, стр.708-709
2. Ван Ек и Трим, (2001), Van Ek, J.A. and J. L.M. Trim.Vantage, Cambridge:CUP/Council of Europe. Стр.1-2
3. Ван Ек, (1975). Van Ek, J.A. “Systems Development in dult Language Learning: The Threshold Level in European Unit/Credit System for Modern Language Learning by Adults. Council for Cultural Cooperation” .Strasbourg. стр. i-ii
4. Мартиниуки.У. (2006). Martyniuk. W. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) – a synopsis. *Annual Meeting of the Consortium for Language Teaching and Learning Cornell University, Ithaca, NY, May 5, 2006. Conclil of Europe,Language Policy Division, Strasbourg, France*
5. Stoycheva, D. (2012). Mnogoezichieto v obuchenieto po savremenni ezitsi. IK. Anubis. Sofia. str. 27-28.
6. Shopova, T. (2013). Pedagogika na ezika. Narachnik po komunikativno prepodavane i uchene na angliyski ezik.Sofia: Universitetsko izdatelstvo,„Sv. Kliment Ohridski“. str. 34-36
7. Shopova, T., (2008). Savremeni ezitsi: podhodi, planove, protseduri. Botevgrad:MVBU